

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Utbildningsnämnden

Datum:
2022-09-16

Diarienummer:
UBN-2022-05403

Handläggare:
Ida Väisänen, Malin Nyström

Information om behov av strukturella förändringar i de pedagogiska ersättningarna

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** uppdraget anses redovisat med föredragningen i ärendet.

Ärendet

I nämndens verksamhetsplan finns följande uppdrag till förvaltningen:

1.6 Om förvaltningen ser ett behov av strukturella förändringar i de pedagogiska ersättningarna utifrån juridiska krav ska nämnden informeras senast i september 2022.

Beredning

Ärendet har beretts i utbildningsförvaltningen i samarbete med ekonomistaben.

Förslaget har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

Förvaltningen föreslår en strukturell förändring i de pedagogiska ersättningarna inför 2023. Det avser en förändring för hur de fristående gymnasie- och gymnasiesärskolorna ersätts för modersmålsundervisning. Den förändrade modellen föreslås föras in i ärendet Ersättningar pedagogisk verksamhet 2023 som antas av utbildningsnämnden i november 2022.

Nämndens uppdrag *1.8 Följa upp ny ersättningsmodell för resursheter i grundskola* redovisas i ett separat ärende på sammanträdet i september. Nämndens uppdrag *1.7 Utredda om det finns anledning att göra förändringar i ersättningsmodellen till*

landsbygdsskolor för att öka tydligheten redovisas i ett separat ärende på sammanträdet i oktober.

Modersmålsundervisning i gymnasieskolan och gymnasiesärskola

Elevers rätt till modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har goda kunskaper i språket.

En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk om eleven har goda kunskaper i språket (15 kap. 19 § skollagen (2010:800) för elev i gymnasieskolan och 18 kap. 19 § skollagen för elev i gymnasiesärskolan).

Skollagen anger även att en fristående gymnasieskola och gymnasiesärskola ska ersättas för modersmålsundervisning enligt följande: Tilläggsbelopp ska lämnas för elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd eller ska erbjudas modersmålsundervisning. Tilläggsbeloppet för en elev i behov av särskilt stöd ska vara individuellt bestämt utifrån elevens behov (16 kap. 54 § samt 19 kap. 47 § skollagen).

Nuvarande modell för ersättning

För närvarande genomförs modersmålsundervisning i alla gymnasieskolor av enheten för flerspråkighet (EFF) som ett programövergripande uppdrag. Enheten för flerspråkighet ersätts av utbildningsnämnden som hemkommun med en klumpsumma för samtliga elever som är inskrivna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, både fristående och kommunala skolor. För elever folkbokförda i annan kommun får de fristående gymnasieskolorna betala en avgift per elev som är lika stor som kommunens ersättning till enheten för flerspråkighet, eftersom den fristående huvudmannen får ersättning från elevens hemkommun.

Om enheten för flerspråkighet inte kan erbjuda ett språk så kan den fristående gymnasieskolan få ersättning för att själva bedriva undervisning i språket. Förutsättningen är att enheten för flerspråkighet har bedömt att eleven har rätt till modersmålsundervisning i språket.

EFF uppger att ca 600 elever från gymnasiet är anmälda till modersmål varje läsår.

Förslag till ny modell för ersättning

Utbildningsförvaltningen föreslår att fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor ersätts per elev och år för undervisning i modersmål genom ett tilläggsbelopp på samma sätt som redan sker för grundskolan och grundskolans elever som läser modersmål. Fristående skolor kan sedan välja att köpa modersmålsundervisning av EFF eller av annan leverantör alternativt anordna undervisning av en av skolan anställd modersmålslärare.

För de kommunal gymnasieskolornas och gymnasiesärskolornas elever föreslås att enheten för flerspråkighet även i fortsättningen tilldelas en ersättning för elever som läser modersmål. Ersättningen till EFF beräknas utifrån samma princip som de

fristående skolorna ersätts. Samma modell används i dag för kommunala grund- och grundskolor.

Den föreslagna modellen är juridisk korrekt och följer skollagens reglering av ersättning genom tilläggsbelopp. Modellen ger skolorna en möjlighet att själva avgöra hur de önskar att undervisningen i modersmål ska organiseras.

Förändringen påverkar inte ersättningens storlek och kommer inte att påverka hur mycket som behöver avsättas till modersmålsundervisning av kommunbidraget.

Den nya modellen föreslås införas från och med den 1 januari 2023.

Ersättning till nyanlända barn i förskolan

Förvaltningen kommer inför de pedagogiska ersättningarna 2023 se över hur ersättningen för nyanlända barn i förskolan på ett tydligare sätt kan riktas till de verksamheter som tar emot nyanlända barn.

Ersättning för barn i förskola och inom pedagogisk verksamhet under juli månad

I Uppsala kommun erhåller förskolor och verksamheter med pedagogisk omsorg ersättning månadsvis utifrån avläsningar som görs i mitten av varje månad. Vid avläsningarna tas hänsyn till hur många dagar barn har varit inskrivna, vilket påverkar ersättningens storlek (så kallad "dag-för-dag-ersättning").

I juli varje år har ovan nämnda verksamheter en osäker ekonomisk situation då barn skrivs ut från den verksamhet de är inskrivna vid redan i juni, framför allt gällande barn som samma år ska börja förskoleklass, och eftersom inga nya barn skrivs in förrän i augusti innebär detta ett inkomstbortfall.

Hur många barn som skrivs ut redan i juni är svårt att planera för och bedöma. För att skapa en ökad stabilitet och öka verksamhetens planeringshorisonter föreslår utbildningsförvaltningen att den månadsvisa utbetalningen (med "dag-för-dag-ersättning") frångås just för juli månad och att ovan nämnda verksamheter ersätts för hela juli månad utifrån ett visst bestämt avräkningsdatum som förslagsvis ligger i juni.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i detta ärende.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 16 september 2022.

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör